

שבט התשע"א

בס"ד

מעמד הר סיני

לפרשת יתרו (ע"פ שעור מאת הרב תמיר גרנות)

7. שמות כ'

(יז) ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם..".

8. דברים ה'

(כז) לך אמר להם שובו לכם לאהליכם: (כח) ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ אשר אנכי נתן להם לרשתה:

9. שמות י"ט

(יט) משה ידבר והאלוקים יענו בקול.

10. שמות כ"ד

(ג) ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה.

11. שמות כ' – כ"א

פרק כ': (יח) ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים: (יט) ויאמר יהוה אל משה כה תאמר אל בני ישראל... (כ) לא תעשוני אתי אלהי כסף... (כא) מזבח אדמה תעשה לי... (כב) ואם מזבח אבנים תעשה לי... (כג) ולא תעלה במעלת על מזבחי... פרק כ': (א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם:

12. שמות פרק י"ט

(כא) ויאמר יהוה אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל יהוה לראות ונפל ממנו רב: (כב) וגם הכהנים הנגשים אל יהוה יתקדשו פן יפרץ בהם יהוה: (כג) ויאמר משה אל יהוה לא יוכל העם לעלת אל הר סיני פי אתה העדתה בננו לאמר הגבל את הקר וקדשיתו: (כד) ויאמר אליו יהוה לך רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו לעלת אל יהוה פן יפרץ גם:

13. דברים פרק ה'

(א) ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אלהים שמע ישראל את החקים ואת המשפטים אשר אנכי דבר באזניכם היום ולמדתם אתם ושמרתם לעשתם: (ב) ה' אלוהינו כרת עמנו ברית בחרב: (ג) לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת פי אתנו אנחנו אלה פה היום פלנו חיים: (ד) פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר מתוך האש: (ה) אנכי עמד בין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה' פי וראתם מפני האש ולא עליתם בהר לאמר: (ו) אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים...

1. שמות פרק כ' – עשרת הדיברות

(א) וינדבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר: (ב) אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים: (ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני: (ד) לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ: (ה) לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבת על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי: (ו) ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי: (ז) לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר ישא את שמו לשוא: (ח) זכור את יום השבת לקדשו: (ט) ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך: (י) ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרן אשר בשעריך: (יא) כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על כן ברכ יהוה את יום השבת ויקדשהו: (יב) כבוד את אביך ואת אמך למען יארכו וימך על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך: (יג) לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברעך עד שקר: (יד) לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך:

2. מסכת ברכות יב.

וקורין עשרת הדברות שמע והיה אם שמוע ויאמר אמת ויציב ועבודה וברכת כהנים אמר רב יהודה אמר שמואל אף בגבולין בקשו לקרות כן אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינין תניא נמי הכי רבי נתן אומר בגבולין בקשו לקרות כן אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינין רבה בר בר חנה סבר למקבעיהו בסורא אמר ליה רב חסדא כבר בטלום מפני תרעומת המינין אמרימר סבר למקבעיהו בנהרדעא אמר ליה רב אשי כבר בטלום מפני תרעומת המינין:

3. רש"י

בקשו - לקבוע עשרת הדברות בקריאת שמע: מפני תרעומת המינין - שלא יאמרו לעמי הארץ אין שאר תורה אמת.

4. שמות י"ט

(ט) הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם...

5. שמות כ'

(טו) וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן... ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות.

6. מסכת מכות כד.

"אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום."

20. ההבדלים בין שתי הבחינות (שם ה' ושם אלוקים)

בחינת שם אלוקים	בחינת שם ה'
<p>ויהי ביום השלישי בהית הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה: ויוצא משה את העם לקראת האלוקים מן המחנה ויניצבו בתחתית ההר: והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד: ויהי קול השפר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלוקים יענו בקול:</p>	<p>ויאמר ה' אל משה רד העד בעם: פן יחרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב: וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו פן יפרץ בהם ה':</p>
<p>ויאמר משה אל העם ראים את הקולת ואת הלפידים ואת קול השפר ואת ההר עשן וירא העם ויגעו ויגעמדו מרחק: ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות:</p>	<p>ויאמר משה אל ה' לא יוכל העם לעלת אל הר סיני כי אתה העדתה בנו לאמר הגבל את ההר וקדשתו: ויאמר אליו ה' לך רד ועלית אתה ואהרו עמך והכהנים והעם אל יחרסו לעלת אל ה' פן יפרץ בם: וירד משה אל העם ויאמר אליהם (וכאן משה מתרה בעם שלא יעלה): ויעמד העם מרחק: ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלוקים:</p>
<p>וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר: אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים...</p>	<p>ויאמר ה' אל משה כה תאמר אל בני ישראל: אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם: לא תעשו אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם: מוצח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך: ואם מוצח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה: ולא תעלה במעלת על מוצחי אשר לא תגלה ערותך עליו:</p>
<p>-----</p>	<p>(וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר: אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים...)</p>

21. הרמב"ם במורה נבוכים חלק שני פרק לג

... יתבאר לי שבמעמד הר סיני לא היה המגיע למשה מגיע לכל ישראל, אבל הדבור למשה לבדו עליו השלום. ולזה בא ספור עשרת הדברות כלו ספור היחיד הנפרד, והוא עליו השלום ירד לתחתית ההר ויגד לבני אדם מה ששמע, אמרה התורה "אנכי עומד בין ה' וביניכם" (דברים ה: ה), ואמר גם כן "משה ידבר והאלוקים יענו בקול" (שמות יט: יט). ובביאור אמרו במכילתא כי כל דבור ודבור היה משיבו להם כמו ששמע, וכתוב בתורה גם כן "בעבור ישמע העם בדברי" (שמות יט: ט) וגוי, מורה כי הדבור היה לו והם ישמעו הקול ההוא העצום לא הבדל הדברים (כלומר שאר העם שמע רק קול ולא דיבור של מילים ברורות), ועל שמע הקול ההוא העצום אמר "כשמעכם את הקול" (דברים ה: כ). ואמר "קול דברים אתם שומעים" (דברים ד: יב), ולא אמר "דברים" אתם שומעים...ומשה הוא אשר ישמע הדברים ויספרם להם.

14. הסדר הכרולוגי של הפסוקים-לפי הרב תמיר גרנות

ויהי קול השפר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלוקים יענו בקול: וכל העם ראים את הקולת ואת הלפידים ואת קול השפר ואת ההר עשן וירא העם ויגעו ויגעמדו מרחק: ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות: ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלוקים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו: ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלוקים: וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר: אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים...

15. ההקבלה בין שמות לבין דברים

דברים ה: ה:	שמות כ: טו-יח
אנכי עומד בין ה' וביניכם בעת ההיא להגיד לכם את דבר ה'	ומשה נגש אל הערפל (י"ח)
כי יראתם מפני האש ולא עליתם בהר לאמר	אל תיראו (ט"ז)
	ויעמוד העם מרחוק (י"ח)

16. שמות י"ט

(ח) ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וישב משה את דברי העם אל ה': (ט) ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן ובעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך נאמינו לעולם ויגד משה את דברי העם אל ה': (י) ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם: (יא) והיו נכנים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני: ...

(כ) וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה: (כא) ויאמר ה' אל משה רד העד בעם פן יחרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב: (כב) וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו פן יפרץ בהם ה':

17. שמות כ'

(א) וידבר אליהם את כל הדברים האלה לאמר: (עשרת הדיברות)

(טו) וכל העם ראים את הקולת ואת הלפידים ואת קול השפר ואת ההר עשן וירא העם ויגעו ויגעמדו מרחק: (טז) ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות: (יז) ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו: (יח) ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים:

18. שמות י"ט

(ה) ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ: (טו) ויאמר אל העם היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה: (טז) ויהי ביום השלישי בהית הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה: (יח) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד: (יט) ויהי קול השפר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יענו בקול: (יז) ויוצא משה את העם לקראת האלוקים מן המחנה ויניצבו בתחתית ההר.

19. שמות כ'

(יט) ויאמר יהוה אל משה כה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם: (כ) לא תעשו אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם..

